

DEN NORSKE KIRKE

Kirkelig fellestråd i Oslo

Oslo 28. september 2016

Pressemelding om budsjett 2017

Kommunen kveler kirken

-Forfallet på kirkene i Oslo er galopperende. Kommunen svar er 0 kroner ekstra. Det er dramatisk mindre enn det det forrige byrådet bevilget, sier leder i Kirkelig fellestråd i Oslo Jørn Lemvik.

Byrådet i Oslo har i dag lagt frem budsjettforslag for 2017 for Oslo kommune. Kirkelig fellestråd i Oslo, som har ansvar for alle kirkebyggene i kommunen, får 20 millioner til rehabilitering av de 65 kulturbyggene. Det er heller ikke gitt noen øremerkede midler, slik det ble gjort ved to anledninger i forrige byrådsperiode. Det er Torshov kirke som står øverst på prioriteringslisten.

Stenras fra mange kirker

Kommunen er lovpålagt å bevilge penger til vedlikehold av kirkebygg. Forfallet i kirkene i Oslo er dokumentert i detalj overfor kommunen. -Det går på sikkerheten løs. I dag må kirken i Oslo bruke mest ressurser på å forhindre stenras, sier leder av fellestrådet. Senest denne uken måtte vi sikre et av tårnene på Frogner kirke med lastestropper for at stener ikke skulle falle ned på gaten, forteller Jørn Lemvik.

Oslo bevilger minst per kirkemedlem

Byrådet ønsker å satse på kultur og bevilger milliarder til idrett og andre kulturformål. Samtidig lar de noen av byens viktigste kulturbygg råtne på rot.

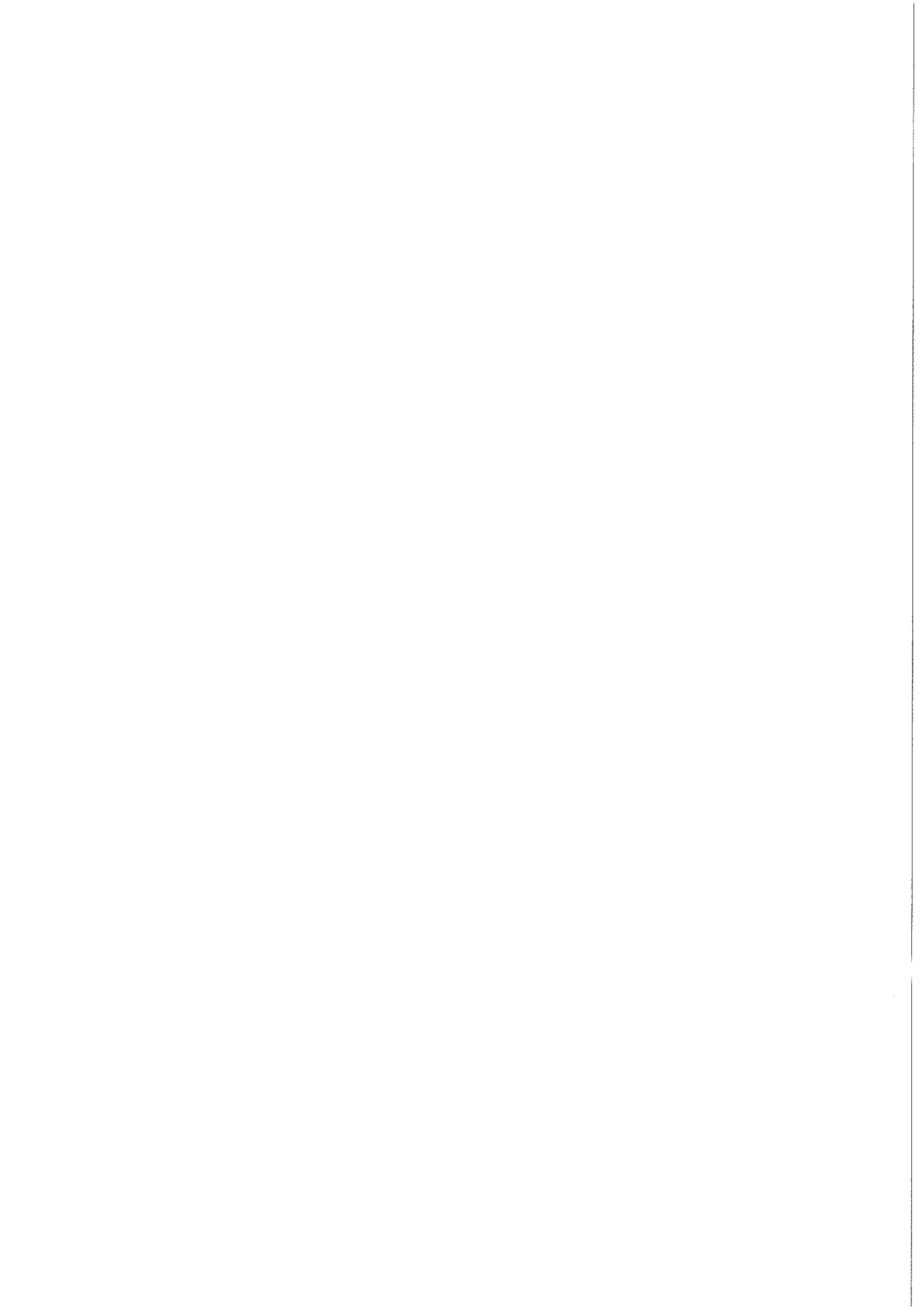
Ved flere anledninger har byråden uttalt at vedlikeholdsetterslepet i Oslo er så stort at det ikke er mulig å gjøre noe med det. Måten å håndtere det på er å bevilge mindre enn halvparten av det det forrige byrådet gjorde. Kontrasten til de andre store byene i Norge er stor. Oslo kommune bevilger 25% mindre per kirkemedlem enn Bergen, Trondheim og Stavanger.

Postadresse:
Postboks 2674
St.Hanshaugen
0131 Oslo

Besøksadresse:
Akersbakken 32
Telefon:
23 62 90 00

E-Post:
post.kfio@oslo.kirken.no
Webadresse:
www.oslo.kirken.no

Bankgiro nr: 8380.08.67374
Org.nr: 976 987 608

DEN NORSKE KIRKE

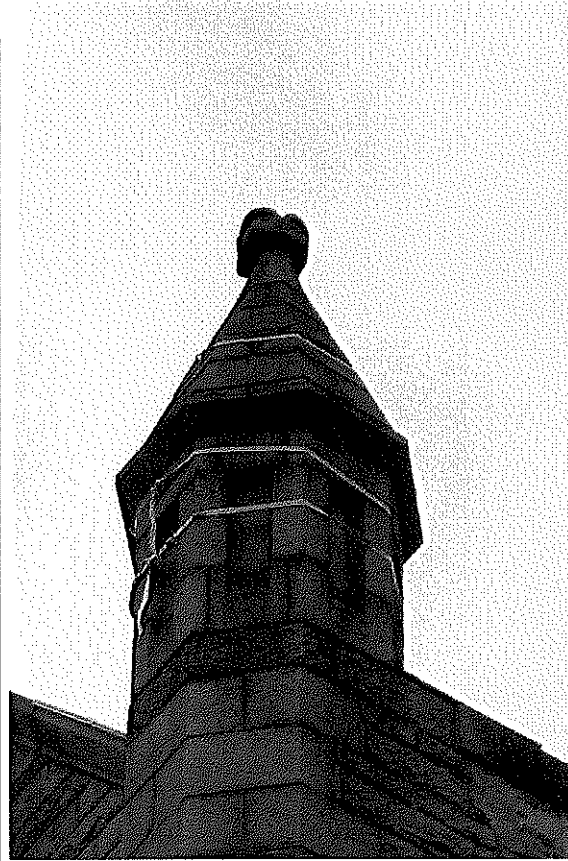
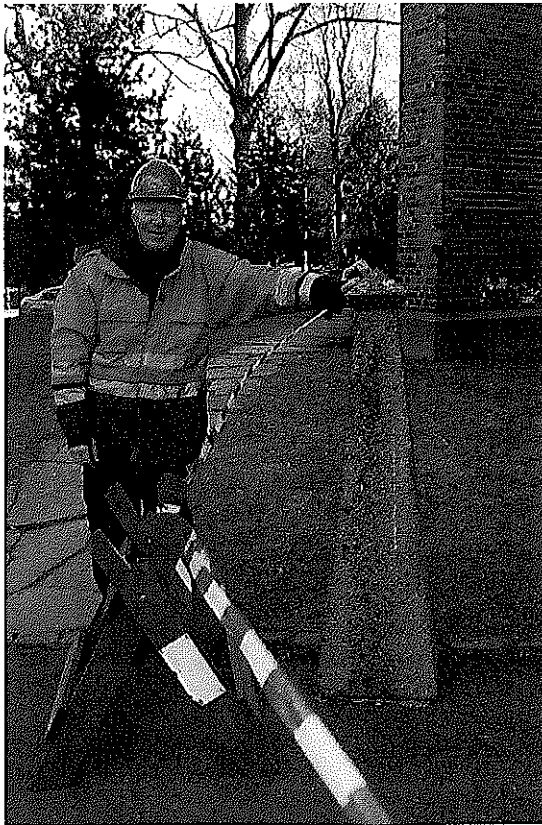
Kirkelig fellesråd i Oslo

Kirkene i Oslo er signalbygg for hele byen. -Det er trist å se at disse uvurderlige kulturskattene forfaller. -Byrådet i Oslo demonstrerer at de ikke har noen ambisjoner for kirkene i byen, som engasjerer tusenvis av borgere hver eneste uke, sier fellesrådets leder Jørn Lemvik.

Kontaktinformasjon:

Kirkeverge Robert Wright, 911 61 716, rw347@kirken.no

Kommunikasjonsrådgiver Finn Folke Thorp, 951 93 602, ft424@kirken.no

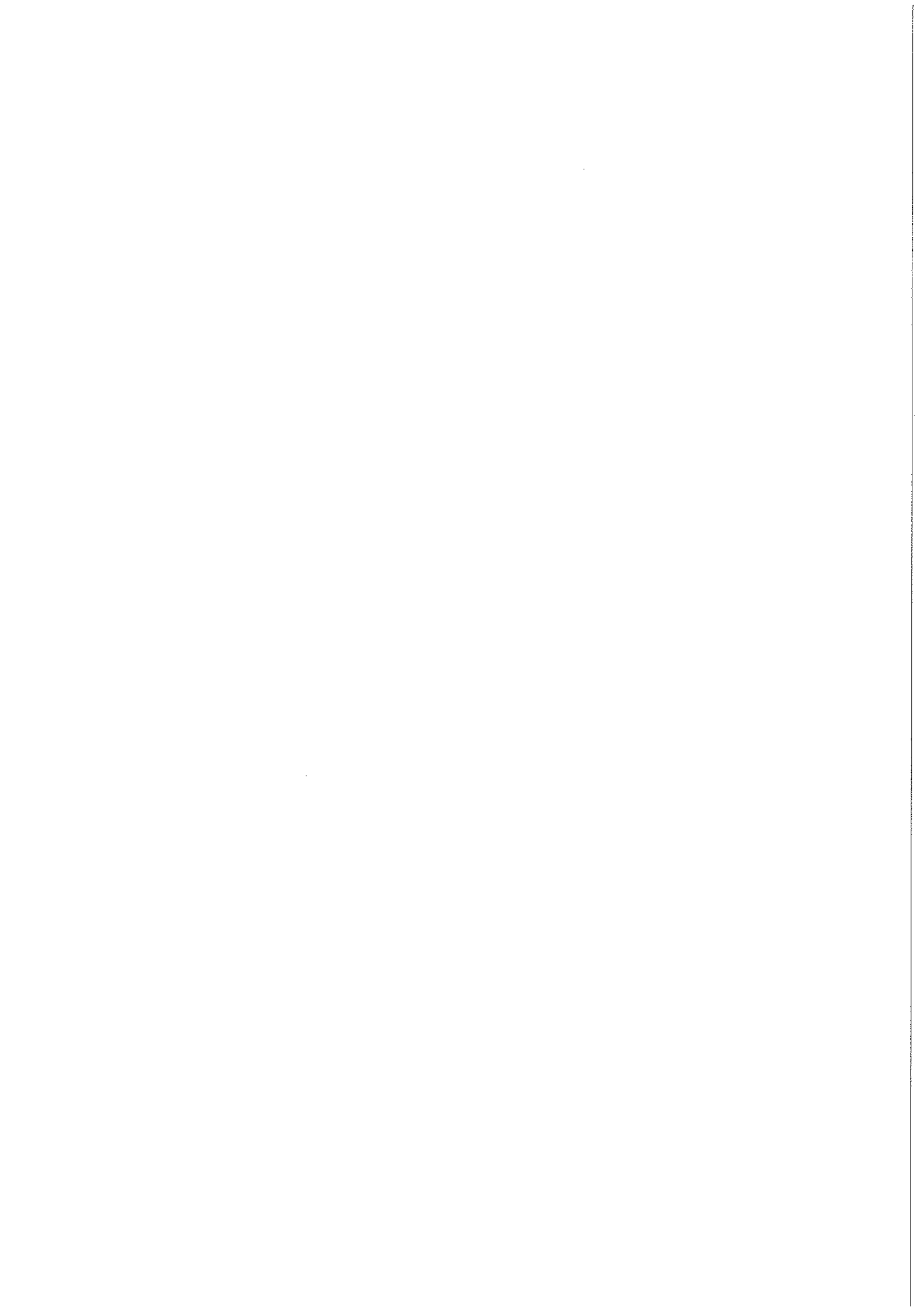
Et stenspir på ett tonn har løsnet fra Østre Aker kirke. Denne uken måtte et tårn på Frogner kirke sikres med lastestropper fra Biltema. Det er mange lignende eksempler fra kirkene i Oslo kommune.

Postadresse:
Postboks 2674
St.Hanshaugen
0131 Oslo

Besøksadresse:
Akersbakken 32
Telefon:
23 62 90 00

E-Post:
post.kfio@oslo.kirken.no
Webadresse:
www.oslo.kirken.no

Bankgiro nr: 8380.08.67374
Org.nr: 976 987 608

11.12 Avsetning husleie idrettsprosjekter

Tabell 11.32 Driftsbudsjett – Avsetning husleie idrettsprosjekter

		<i>Beløp i 1000 kr</i>		
Kap / Artsgr.		Regnskap 2015	Dok 3 2016	Forslag 2017
<i>548 Avsetning husleier idrettsprosjekter (KIF)</i>				
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	0	5 000	5 900
Sum utgifter		0	5 000	5 900
Sum inntekter		0	0	0
Netto utgifter		0	5 000	5 900

Avsetninger til å dekke ufordelte husleier plasseres på eget kapittel for å vise hva midlene er forutsatt brukt til. Fra 2018 ligger det 9 mill. til husleie for Lambertseter flerbrukshall. Fra 2019 er ligger det 23 mill. i husleieavsetning for nye Jordal Amfi. I 2019

og 2020 ligger det også husleieavsetning på henholdsvis 15 og 30 mill. for Stovnerbadet og Tøyenbadet, og i 2020 ligger det 10 mill. i husleieavsetning for Grorud flerbrukshall. Det ligger også husleieavsetninger for mindre prosjekt alle årene fra 2017.

11.13 Den norske kirke og andre trossamfunn

Tabell 11.33 Driftsbudsjett – Den norske kirke og andre trossamfunn

		<i>Beløp i 1000 kr</i>		
Kap / Artsgr.		Regnskap 2015	Dok 3 2016	Forslag 2017
<i>581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)</i>				
14	Overføringsutgifter	209 719	216 988	213 309
Sum utgifter		209 719	216 988	213 309
Sum inntekter		0	0	0
Netto utgifter		209 719	216 988	213 309

1 Ansvarsområde

Oslo kommune har ansvar for å finansiere Kirkelig fellesråd i Oslo sine utgifter til blant annet bygging, drift og vedlikehold av kirker og fellesrådets og menighetsrådenes administrasjon. Det økonomiske ansvaret er regulert i lov om Den norske kirke (Dnk) av 07.06.1996 nr. 31 (kirkeloven) § 15.

Kommunen utbetaler også tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. Ordningen er hjemlet i lovene om trudemssamfunn og ymist anna av 13.06.1969 nr. 25 og lov om tilskott til livssynssamfunn av 12.06.1981 nr. 64, og innebærer at alle tros- og livssynssamfunn får likt tilskudd per medlem.

Overføring av tilskuddene til Kirkelig fellesråd i Oslo og til tros- og livssynssamfunn administreres av Gravferdsetaten.

2 Situasjonsbeskrivelse

Ved inngangen til 2016 hadde Den norske kirke 339 650 medlemmer i Oslo, fordelt på 38 sogn. I 2017

forventes det at det blir gitt støtte til andre tros- og livssynssamfunn med samlet medlemstall på 159 362 (prognose). Drift av kirkens og trossamfunnenes aktivitet finansieres i henhold til gjeldende regelverk. Loven gir tros- og livssynssamfunnene tilsvarende beløp per medlem som ytes i tilskudd per medlem i Den norske kirke (Dnk). Det er kun trossamfunn som mottar statstilskudd som kan motta kommunalt tilskudd.

Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) ivaretar administrative og økonomiske oppgaver på vegne av menighetene i Oslo, og har ansvar for bygging, drift og vedlikehold av totalt 64 kirker og kapell. Fellesrådet sørger for at kirkebyggene unngår forfall og at det er trygge forhold for brukerne av byggene. Kirkebyggene er viktig for manges trosutøvelse og er samtidig en sentral del av vår kulturarv. Kirkene brukes også til kulturarrangementer og som naturlige samlingspunkt i nærmiljøet. KfiO viser til et stort vedlikeholdsetterlep i kirkene. Prioritering og valg av rehabiliteringsprosjekter foretas av Kirkelig fellesråd etter

føring er gitt i bystyrets vedtak om budsjetttramme for kirkeinvesteringer. Rehabiliteringsrammen er på 25 mill. årlig, inkludert mva.-kompensasjon, bevilgningen er netto på 20 mill.

3 Merknader til driftsbudsjett

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 5,1 mill. jf. kapittel 17 Budsjettekniske merknader. I tilskuddet til andre trossamfunn er det tatt hensyn til avsetningen på 20 mill. i investering til kirken.

Avsetning til vedlikehold av kirkegårder og gravlunder budsjetteres på kap. 590 Gravferdsetaten. Avsetningen til tilskudd for tros- og livssynssamfunn er beregnet på grunnlag av både avsetninger i driftsbudsjettet til Den norske kirke, og bevilgningen i investeringsbudsjettet for kirkerehabilitering. 6 mill. av driftstilskuddet til Den norske kirke benyttes til gravferdsformål, og skal ikke budsjetteres på dette kapitlet. Det overføres i stedet til driftsbudsjettet til Gravferdsetaten, og gjør at grunnlaget for fordeling til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke blir mindre.

Tabell 11.34 Tilskuddsoversikt – Den norske kirke og andre trossamfunn

Kap.nr	Avsetningen gjelder	Vedtaks 2015	Vedtaks 2016	Forslag 2017
581	Den norske kirke, driftstilskudd (iht. kirkeloven) ¹⁾	129 500	134 212	128 601
581	Den norske kirke, tilskudd for løpende vedlikehold (iht. kirkeloven) ²⁾	10 000	10 000	10 200
581	Tros- og livssynssamfunn, tilskudd (iht. lov om trdomssamfunn mv.)	67 583	72 776	74 508
Sum		207 083	216 988	213 309

1) Beløpene for 2015 og 2016 er budsjettert beløp, ikke regnskapstall. "Vedtaks 2015" er revidert budsjett.

2) Mva-refusjon for vedlikehold inntektsføres direkte i Kirkelig Fellesråd regnskap til samme formål. Det innebærer at tilskuddet fra Oslo kommune og mva-refusjon utgjør til sammen 12,50 mill. til vedlikehold i 2015 og 2016 og 2,55 mill. i 2017.

4 Investeringer

Tabell 11.35 Investeringsbudsjettet – Den norske kirke og andre trossamfunn

		<i>Beløp i 1000 kr</i>		
Kap / Artsgr.		Regnskap 2015	Dok 3 2016	Forslag 2017
581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)			
04	Overføringsutgifter	62 360	20 000	20 000
Sum utgifter		62 360	20 000	20 000
Netto utgifter		62 360	20 000	20 000

Tabell 11.36 Investeringsoversikt – Den norske kirke og andre trossamfunn

581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)	Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2017	2018	2019	2020	Til 2021 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr. og navn:									
110 005	Rehabilitering kirker			20 000	20 000	20 000	20 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			20 000	20 000	20 000	20 000		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			20 000	20 000	20 000	20 000		

Rehabilitering kirker

Det budsjetteres med 20 mill. årlig i økonomiplanperioden til rehabilitering av kirker og kapell. Kirkelig fellesråd får som byggherre mva.-refusjon, slik at den foreslåtte bevilgningen er på totalt på 25 mill. årlig til

kirkerehabilitering. Gjennomføring og aktiviteter innen bevilget ramme forutsettes å skje i samsvar med en årlig rullert plan for rehabilitering, som KfiO har ansvar for.

11.14 Gravferdsetaten

Tabell 11.37 Driftsbudsjett – Gravferdsetaten

		<i>Beløp i 1000 kr</i>		
Kap / Artsgr.		Regnskap 2015	Dok 3 2016	Forslag 2017
590	<i>Gravferdsetaten (KIF)</i>			
10	Lønn og sosiale utgifter	98 410	109 154	112 578
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	37 323	22 078	28 542
14	Overføringsutgifter	10 111	2 446	2 500
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	4 600	0	0
Sum utgifter		150 444	133 678	143 620
16	Salgsinntekter	-78 476	-60 589	-62 164
17	Refusjoner	-9 814	-7 421	-7 614
18	Overføringsinntekter	-3 154	-349	-358
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 860	0	0
Sum inntekter		-95 304	-68 359	-70 136
Netto utgifter		55 140	65 319	73 484

1 Ansvarsområde

Gravferdsetaten skal gravlegge byens innbyggere med verdighet og med respekt for den enkeltes tro eller livssyn. Begravelser og kremasjoner er regulert i lov om gravplasser, kremasjon og gravferd, gravferdsforskriften og vedtekter for kirkegårder og gravlunder i Oslo. Gravferdsetaten skal ivareta kommunens lovpålagte ansvar for begravelser ved dødsfall hvor ingen andre sørger for gravferden.

Anlegg, drift og forvaltning av gravplasser og gravferdsdrift er regulert i lov, forskrift og vedtekter. Kirkelig fellesråd i Oslo og Oslo kommune har en 10-årig avtale fra 2002 om kommunal gravferdsdrift. Avtalen fra 2002 er ved tilleggsavtale forlenget ut 2016. Bystyret gav i sak 371 av 09.12.2015 byrådet fullmakt til å inngå ny, langvarig avtale med Kirkelig fellesråd basert på dagens ordning. Denne prosessen pågår fortsatt.

2 Situasjonsbeskrivelse

Oslo skal være en livssynsåpen by og være åpen og inkluderende for innbyggere og besøkende. Dette innebærer at kommunen skal gi alle innbyggere den samme muligheten til å praktisere sin tro, og at byrådet utøver en politikk som gir rom for tro og ikke-tro parallelt.

Som livssynsåpen by skal Oslo gravlegge alle med verdighet og respekt for den enkeltes tro, ikke-tro

eller livssyn. Det innebærer kunnskap og bevissthet tilknyttet dødsfall, møter med avdødes etterlatte, gjennomføring av seremonier, samt tilrettelegging av gravplasser og seremonirom i tråd med ulike trosretninger og livssyn.

Gravferdsdriften i Oslo omfatter 20 kirkegårder og gravlunder samt Alfaset krematorium. Krist kirkegård er en museumskirkegård som ikke er i bruk. Gravferdsetaten vedlikeholder 1 831 dekar. Ca. 4 000 Oslo-innbyggere dør årlig. Oslo hadde i 2015 3 455 kremasjoner og 2 991 nedsatte urner. Dette tilsvarer en kremasjonsprosent på om lag 75 %. Alle kremasjoner i Oslo foregår i Alfaset krematorium. Avgift for kremasjon ble fjernet fra 01.01.2016, og kremasjon er derfor økonomisk sidestilt med kistegravlegging.

Gravplasskapasiteten er totalt sett god, men ujevnt fordelt. Særlig er det behov for flere kistegraver og graver tilrettelagt for muslimer. Kapasiteten økes derfor på Alfaset gravlund. Det ble i 2013 og 2014 budsjettert for utvidelse av nye gravplasser ved Kle-metsrud kirkegård. Området er en del av den større områdereguleringen på Gjersrud-Stensrud som ble avgitt av byrådet i sak 174 av 01.09.2016. Saken skal endelig vedtas i bystyret, og i påvente av endelig behandling, må utvidelse av gravlunden utsettes.

Tabell 11.38 Nøkkeltall – Gravferdsetaten

Kap. 590	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Resultat 2015
Vedlikeholdt areal (dekar)	1 823	1 823	1 831	1 831	1 831
Vedlikeholdt areal (dekar) per årsverk	14,3	13,0	10,6	11,5	11,0
Antall nedsatte kister	876	901	933	847	902
Antall nedsatte urner	3 135	3 212	3 329	2 954	2 991
Antall kremasjoner	3 577	3 553	3 400	3 299	3 455
Antall graver med sommerstell	52 160	52 204	51 246	50 418	49 509
Antall graver med høstpynt	47 662	47 699	48 009	46 492	45 060

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Tabell 11.39 Mål, tiltak og resultatindikatorer – Gravferdsetaten

Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 6: Oslo skal være en livssynsåpen by, og byens innbyggere skal gravlegges med verdighet og med respekt for den enkeltes tro eller livssyn

Tiltak1: Etablere nytt gravfelt på Alfaset gravlund for kistegraver og graver tilrettelagt for muslimer

Resultatindikatorer:	Resultat 2014	Resultat 2015	Måltall 2016	Måltall 2017
Antall kistegraver og graver tilrettelagt for muslimer på Alfaset	-	-	900	3 000

4 Merknader til driftsbudsjett

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,6 mill. jf. kapittel 17 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar vekst i kommunens pensjonskostnadssats fra 23 % i 2016 til 25,2 % i 2017. Veksten i pensjonskostnader er på 1,3 mill. Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 0,5 mill. på kapitlet. Avsetning til vedlikehold av kirkegårder og gravlunder på netto 2,5 mill., brutto 3,1 mill. inkl. mva., videreføres. Anven-

delse av denne avsetningen forutsetter et samarbeid med Kirkelig fellesråd i Oslo om prioritering av de mest nødvendige utbedrings- og vedlikeholdsprosjektene på kirkegårder og gravlunder.

Det er en økning på 6 mill. på driftsbudsjettet som følge av reduksjon på samme beløp på kap. 581. Årsaken er utgifter til gravferdsformål som er budsjettert på feil kapittel. Endring i budsjettering fører ikke med seg endringer i aktivitet.

5 Investeringer

Tabell 11.40 Investeringbudsjett – Gravferdsetaten

		<i>Beløp i 1000 kr</i>		
Kap / Artsgr.		Regnskap 2015	Dok 3 2016	Forslag 2017
590 Gravferdsetaten (KIF)				
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	12 502	18 500	18 500
04	Overføringsutgifter	2 751	0	0
Sum utgifter		15 253	18 500	18 500
07	Refusjoner	-2 751	-3 700	-3 700
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-518	0	0
Sum inntekter		-3 269	-3 700	-3 700
Netto utgifter		11 984	14 800	14 800

Tabell 11.41 Investeringsoversikt – Gravferdsetaten

590 Gravferdsetaten (KIF)		Kostnadsramme	Tidligere bevilget	Forslag 2017	2018	2019	2020	Til 2021 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnr. og navn:									
106 028	Nye graver på eksisterende gravlunder			3 500	3 500	3 500	3 500		Lopende
108 066	Kalking av plastgraver			5 000	0	0	0		1/08 - 4/18
115 005	Utvidelse gravkapasitet Alfaset gravlund	40 000	30 000	10 000	0	0	0	0	1/15 - 4/18
Sum investeringsutgifter				18 500	3 500	3 500	3 500		
106 028	Nye graver på eksisterende gravlunder		Investeringsmoms	-700	-700	-700	-700		
108 066	Kalking av plastgraver		Investeringsmoms	-1 000	0	0	0		
115 005	Utvidelse gravkapasitet Alfaset gravlund		Investeringsmoms	-2 000	0	0	0		
Sum kapittel finansiering				-3 700	-700	-700	-700		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)				14 800	2 800	2 800	2 800		

Nye graver på eksisterende gravlunder

Avsetningen på 3,5 mill. benyttes til klargjøring og ferdigstillelse av områder på eksisterende kirkegårder/gravlunder hvor nye graver tas i bruk, herunder nødvendig utskifting av leirholdig jord mv.

Kalking av plastgraver

Det er i 2017 avsatt 15 mill. til kalking av plastgraver for å utvide gravkapasiteten ved at gravene blir tilgjengelige for ny gravlegging. De resterende gravene med behov for kalking er ikke like mange som først antatt og de ligger spredt. Kalkingsprosessen er krevende å gjennomføre og rigging av utstyr er kostbart. Det er derfor lite kostnadseffektivt å benytte den

totale avsetningen på kalking, sammenliknet med å opparbeide nye graver. 10 mill. av totalavsetningen er derfor omdisponert til utvidelse av Alfaset gravlund. (se eget prosjekt). De resterende 5 mill. benyttes til å kalke de gravene der dette er mest hensiktsmessig. Prosjektet avsluttes i 2017.

Utvidelse av gravplasskapasitet på Alfaset gravlund

Byrådet foreslår å benytte 10 mill. til ferdigstillelse av utvidelsen av Alfaset gravlund. Dette gir flere kistegraver og graver tilrettelagt for muslimer. Bevillingen er omdisponerte midler tidligere avsatt til kalking av plastgraver.

